

Derefter foretoges:

Første Behandling af Forslag til Lov om Tilskud til Folkehøjskoler paa Færøerne.

(Lovforslaget findes i Tillæg A. Sp. 3251; Fremsættelsen findes i Tidenden Sp. 183).

Lovforslaget sattes til Forhandling.

Effersøe: Folkehøjskolerne har som bekendt deres Oprindelse her i Landet, hvor den første Folkehøjskole oprettedes i 1844. Interessen paa Færøerne for at besøge disse Skoler vaagnede først efterhaanden og langsomt, men omkring 1890 tiltog dog det Antal Færinger, som rejste herved til Højskoler, en Del. Det er imidlertid forstaaeligt, at der var forholdsvis faa, som havde Tid og Raad til at foretage saadanne Rejser. Allerede i Betragtning heraf var det naturligt at oprette en Folkehøjskole paa Færøerne, men desuden vilde en saadan kunne have den særlige Opgave at vække Interesse for og udbrede Kendskab til Øernes særlige historiske og nationale Forhold, derunder indbefattet færøsk Sprog.

To af de unge Mænd, der havde været paa Højskole nede i Danmark, begyndte da i 1899 efter deres Hjemkomst en Folkehøjskole deroppe. Det skete ikke i 1894, som anført i Bemærkningerne til Lovforslaget og i Bilag IV. Skolen opførtes oprindeligt paa Bordsø og kaldtes Fagralid Højskole. Den er siden, omkring 1908, flyttet til Thorshavn, og dens officielle Navn er nu Føroya Fólkaháskúli. Denne Højskole, der hidtil har været Færøernes eneste, ledes endnu af de samme to Mænd, og de er dens eneste faste Lærere. Det fremgaar af Sagen, at Skolen ikke har faaet tilstrækkelig Tilslutning og stedse har haft økonomiske Vanskeligheder. Bl. a. udtaler Tilsynet med Folkehøjskoler og Lanbrugsskoler ifølge Bilag IV, at Aarsagen til, at Skolen ikke kan gaa, er, at den ikke har formaaet at samle Elever.

De Oplysninger, som foreligger med Hensyn til det Antal Aarselever, som Skolen har haft, er desværre lidet indgaaende, men man erfarer dog, at Skolen paa Finansloven for 1917—18 fik Statsanerkendelse og dermed ordinær Statsunderstøttelse, da den endelig havde opnaaet det fornødne Antal Elever (12 Aarselever). Tilskudet hørte imidlertid op i 1924 paa Grund af, at Elevantallet var sunket.

Endelig erfarer man, at Antallet af

Aarselever i 3 Finansaar fra den senere Tid har været: i 1924—25 4⁹/₁₂, i 1925—26 7⁶/₁₂ og i 1926—27 7¹¹/₁₂. I Sandhed ikke noget højt Antal! Desuden ser det ud til, at Tilgangen af Elever er gaaet stærkt tilbage, siden Skolen blev oprettet, i alt Fald i Forhold til Øernes Folketal. Dette udgjorde i 1901: 15 230 og er nu formentlig nær ved 25 000. Efter de ikke ganske klare Oplysninger i Lagtingstidenden har Antallet af Aarselever udgjort 9 à 10 omkring 1901. Flertallet i et af Lagtinget i 1928 nedsat Udvalg har vel udtalt i Betænkningen, der er gengivet i Bilag II, at Højskolen paa Færøerne er blevet en Folkesag, men dette kan ingenlunde siges at være rigtigt. Hvis det var Tilfældet, vilde Højskolen til Trods for alle Vanskeligheder have kunnet trives og vilde have faaet et langt større Antal Elever, end den har haft, og den kunde da have arbejdet under rolige og betryggende Forhold, hvilket Udvalgsflertallet anser for en Betingelse for, at Skolen skal kunne virke tilfredsstillende.

Lagtingets Medlemmer er, som den højtærede Minister har fremhævet, enige om, at der tiltrænges en Ændring i de gældende Lovregler for det offentlige Tilskud til Folkehøjskoler paa Færøerne, men der er Uenighed om, hvorledes Sagen bør ordnes. Et Mindretal af det af Lagtinget i 1928 nedsatte Udvalg angaaende Højskoleloven har foreslaaet, at den for Landet i sin Helhed for Tiden gældende Lovgivning om Tilskud til Folkehøjskoler skal, for saa vidt Færøerne angaar, ændres i Overensstemmelse med de for Øerne bestaaende særlige Forhold, men ogsaa kun i det Omfang. Det har man ment vil blive Tilfældet, naar det Aarselevantal, der betinger Statstilskud efter Højskolelovens § 2, nedsættes til 3, og Mindretallet har ikke foreslaaet noget Amtstilskud. Denne Fremgangsmaade er i Overensstemmelse med mangeaarig Praksis med Hensyn til Lovgivningen for Færøerne, en Praksis, som gaar ud paa, at man for Færøernes Vedkommende kun afviger fra Landets almindelige Lovgivning, for saa vidt det kan begrundes ved særlige færøske Forhold. Mindretallet indtager for saa vidt en stærk Stilling ved at hævde dette Standpunkt.

Derimod fremtræder den højtærede Minister ikke med nogen Styrke ved at fremsætte nærværende Lovforslag. Dette afviger meget stærkt fra den for hele Landet gældende Lovgivning om Tilskud til Folkehøjskoler, og den højtærede Minister har ikke givet Grunde herfor ved Paaberaabelse af særlige færøske